

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc

w sprawie ze skargi T. S.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w O.

z dnia 10 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca (...)

w sprawie z powództwa T. S.

przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń na Życie i Reasekuracji (...) S. A. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 marca 2018 r.,

1) odrzuca skargę w części dotyczącej kosztów procesu w kwocie 4204,73 zł (cztery tysiące dwieście cztery 73/100) złote;

2) w pozostałej części odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania;

3) nie obciąża skarżącego obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania skargowego na rzecz pozwanego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w O. wskutek apelacji pozwanego ubezpieczyciela zmienił wyrok Sądu Rejonowego w B., którym zasądzone na rzecz powoda kwotę 38550 zł z odsetkami ustawowymi z tytułu świadczenia za hospitalizację, w ten sposób, że oddalił powództwo.

Podzielił ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego lecz dokonał odmiennej oceny prawnej przyjmując, że choroba powoda zdiagnozowana jako zaburzenia

adaptacyjne mieści się w kategorii „wszelkich chorób nerwowych i umysłowych” objętych wyłączeniem odpowiedzialności pozwanego w § 5 pkt 6 Ogólnych Warunków Grupowego Ubezpieczenia, wobec czego świadczenie za hospitalizację w związku z tą chorobą nie przysługuje. Wskazał, że biegła sądowa nie wypowiedziała się jednoznacznie, czy zaburzenia adaptacyjne stanowią chorobę nerwową lub umysłową a jedynie stwierdziła, że nie są chorobą psychiczną i wyjaśniła, że szeroko rozumiane zaburzenia psychiczne dzielą się na choroby psychiczne i inne zaburzenia, do których należą zaburzenia nerwicowe, w tym adaptacyjne. W ocenie Sądu drugiej instancji, skoro biegła zakwalifikowała zaburzenia adaptacyjne do zaburzeń nerwicowych objętych katalogiem ICD - 10 w dziale F i spełniają one według biegłej większość definicji choroby dając tym samym możliwość orzeczenia czasowej niezdolności do pracy, a wyłączenie odpowiedzialności pozwanego dotyczy wszelkich chorób nerwowych i umysłowych, to obejmuje ono również zaburzenia adaptacyjne, bo ma zakres szerszy, niż choroba psychiczna. Za taką interpretacją przemawiają także zasady wiedzy i doświadczenia życiowego, bo jest regułą, że towarzystwa ubezpieczeniowe z uwagi na znaczny wzrost ryzyka ubezpieczeniowego, w przypadku grupowych ubezpieczeń na życie, wyłączają odpowiedzialność w przypadku wszelkiego rodzaju chorób umysłowych i psychicznych, coraz częściej występujących, o charakterze przewlekłym i długotrwałym leczeniu. Nie podzielił nadto zarzutu powoda, że postanowienie § 5 pkt 6 Ogólnych Warunków jest klauzulą niedozwoloną. Stwierdził, że pracodawca wynegocjował warunki ubezpieczenia w drodze indywidualnych uzgodnień i przygotował dla pracowników spotkania informacyjne mające na celu zapoznanie się z ich postanowieniami.

Powód wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem powyższego wyroku i zarzucił naruszenie art. 286 w zw. z 278 § 1, 227 i 391 § 1 k.p.c. wskazując, że jest on niezgodny z tymi przepisami a skutek jego wydania poniósł szkodę w kwocie 42 754,73 zł, na którą składa się kwota świadczenia głównego 38 550 zł, odsetki ustawowe oraz koszty procesu przed Sądami obu instancji w kwotach 3204,73 zł i 1000 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pojęcie orzeczenia niezgodnego z prawem (art. 424 § 1 i 2 k.p.c.) było przedmiotem wykładni w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego i ukształtował się pogląd, że jest to orzeczenie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętym standardami rozstrzygnięć albo orzeczenie wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, a naruszenie to jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06 (OSNC 2007, nr 2, poz. 35) stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, to ustalenie jego bezprawności, które musi uwzględniać istotę władzy sądowniczej, a zatem zarówno orzekanie w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od „głosu sumienia” sędziego oraz jego swobody w ocenie prawa i faktów stanowiących podłoże sporu. Bezprawność orzeczenia sądowego ma zatem charakter bezprawności kwalifikowanej, a jego niezgodność z prawem musi polegać na elementarnej i oczywistej obrazie prawa przez sąd, a więc takiej, która polega na błędach w wykładni lub subsumcji o stopniu rażącym i oczywistym (wyroki z dnia 4 grudnia 2008 r., sygn. I CNP 72/08, nie publ., z dnia 17 maja 2012 r., I CNP 55/11, nie publ., z dnia 14 czerwca 2012 r., I CNP 7/12, nie publ.).

Kwestionowanemu przez powoda wyrokowi Sądu Okręgowego tak pojętego rozumienia bezprawności nie można przypisać.

Zasadniczą kwestią było rozstrzygnięcie, czy wyłączenie odpowiedzialności pozwanego zawarte w § 5 ust. 6 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia w razie hospitalizacji wynikającej lub związanej z wszelkimi chorobami nerwowymi i umysłowymi, obejmuje przypadek zaburzeń adaptacyjnych wymagających hospitalizacji. Problem związany jest zatem z wykładnią tego postanowienia, a poza zarzutami naruszenia przepisów postępowania uzasadnionymi nie przeprowadzeniem przez Sąd drugiej instancji uzupełniającego dowodu z opinii biegłego, skarżący nie przedstawił żadnych zarzutów prawa materialnego, które mogłyby dokonaną wykładnię zakwestionować i poprzestał na stwierdzeniu, że konsekwencją naruszenia przepisów postępowania jest niezgodność wyroku z prawem. Celem powołania dowodu z opinii biegłego nie jest ani ustalenie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia, ani dokonanie wykładni umów regulujących dany

stosunek zobowiązaniowy pomiędzy stronami, a udzielenie sądowi wiadomości specjalnych w takich kwestiach, których wyjaśnienie przekracza zakres wiedzy wynikający z doświadczenia życiowego osób posiadających wykształcenie ogólne. Sąd takiej opinii zasięgnął i jednoznacznie z niej wynika, że podział szeroko rozumianych zaburzeń psychicznych określony przez obowiązującą Klasyfikację Zaburzeń Psychiczych i Zaburzeń Zachowania nie pokrywa się z nazewnictwem zastosowanym przez pozwanego w Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia, a zatem to rzeczą Sądu, a nie biegłej było rozstrzygnięcie, czy „zaburzenia adaptacyjne” pozostają w zakresie „wszelkich chorób nerwowych i umysłowych”. Wbrew twierdzeniu skarżącego Sąd nie zakwestionował opinii biegłej, a przeciwnie, oparł się na jej stwierdzeniu, że obowiązująca Klasyfikacja dzieli zaburzenia psychiczne na choroby psychiczne oraz inne zaburzenia, do których należą zaburzenia nerwicowe, w tym zaburzenia adaptacyjne spełniające większość definicji choroby i dające możliwość orzeczenia o czasowej niezdolności do pracy. Chybione są zatem wywody dotyczące obowiązku Sądu zasięgnięcia opinii innego biegłego bądź zażądania dodatkowych wyjaśnień. Mimo formalnego oparcia skargi na zarzucie dotyczącym powołania biegłego, wadliwie także skarżący odwołuje się w uzasadnieniu skargi do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wobec zakazu jej oparcia na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 424⁴ zd. 2 k.p.c.) i związania Sądu Najwyższego ustaloną podstawą faktyczną rozstrzygnięcia (art. 424¹² w zw. z 398¹³ § 2 k.p.c.).

Cechę bezprawności można przypisać tylko w razie dokonania rażąco błędnej wykładni przepisu prawa, lub jego rażąco wadliwego zastosowania lub nie zastosowania w określonym stanie faktycznym. Jedynie wtedy zachodzi niezgodność z prawem mająca charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty. *Prima facie* w sposób niewątpliwy skarga jest oczywiście bezzasadna, bo treść zarzutu i jego uzasadnienie nie pozwalają na przyjęcie tak rozumianej niezgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia.

Wbrew twierdzeniu skarżącego, wskazane jako szkoda uiszczony koszt procesu nie stanowią szkody w rozumieniu art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., wobec czego skarga w tej części podlega, jako niedopuszczalna, odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. W pozostałej części ze wskazanych wyżej względów orzeczono

na podstawie art. 424⁹ k.p.c., o kosztach postępowania skargowego rozstrzygając na podstawie art. 102 i 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i 424¹² k.p.c. z uwagi na charakter sprawy i sytuację majątkową skarżącego.

aj

r.g.